

INFO РУСИН

ІНФОРМАЧНИЙ МІСЯЧНИК РУСИНІВ СЛОВЕНЬСКА
INFORMAČNÝ MESAČNÍK RUSÍNŮV SLOVENSKA

ЩАСЛИВЫЙ НОВЫЙ РІК 2007,

МНОГО ЗДРАВЯ,

БОЖОГО ПОЖЕГНАНЯ

ВАМ ВШЫТКЫМ ВІНЧУЕ

РОС І РЕДАКЦІЯ ІНФО РУСИН

Зачатком нового року вступає Русинська оброда на Словенську до сімнадцятого року свого естования. Кебы сьме хотіли біланцовати нелем минулый, але і попередні роки ей активности, было бы вера о чім писати. Было бы ся чім хвалити а істо бы ся нашло і дашто не аж таке добре або і негати́вне. Але в короткости порівнаючі тоты роки з віком чоловіка то уж не є жадна дітина, скоре мож повісти, же знать уж цалком терезво роздумовати. Думати розумом дорослого чоловіка, котрый мать великы плани, смілы амбіції, якы-такы скусености, многы можности, але і немало розмаїтых прекажок, гев-там ся може і підшпотити, змылити ся... Але принайме собі каждый єден, хто ся не мылить, хто є доконалый? Або, як ся гварить, лем тот нич не зопсує, хто нич не робить. Оцінюючі дотеперішне діятельство або холем тот попередній рік, з котрым сьме ся недавно розлучіли, нам приніс веце ліпшого як того плано-го. Холем так гесловито, Русинська оброда на Словенську ся розросла о далшы свої організації, о новы культурны, сполоченьскы і школскы активности, добыла ся конечні взнику свого Музея русиньской культуры, росшыреного

До нового року з новыма планами

часу русиньского выселаня а іщі ку тому на цілу републику... Правда, мать РОС іщі што доганяти в 1990 року, коли в Меджілабірцях была заложена наша організація – Русинська оброда. Было много

ФЕДОР ВІЦО/ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

области школства, а то зачінаючі од матерьских аж по высокы школы. Но і ту ся зачінають обявovati першы ластівочки, котры сімболізують започату активну роботу на полю русиньской освіти. Тоты проблемы ся на першый погляд можуть песімістови видіти недосягнутельны, але оптіміста вірить і в неможне. Вєдь спробуйме ся вернути о сімнадцять років назад, конкретні до датуму 23. марца

таких, котры ей давали так найвеце рік-два жывота... Нежычливці ей не могли прити ани на мено, дакотры ю кликали "Русиньская борода" іншы „Надуга бублина" і т. д. Але забудьме на плане, одпустьме тым людям, бо і они суть нашы. А тьж од того часу перетекло много воды, чістой і мутной, выникли многы далшы русиньскы організації. Не буду їх ту споминати, бо о них в наших новинках

систематічно приносиме інформації, але, кедь ся не мылю, уж перекрочують чісло 10. Не є проблем в їх кількості, але в їх „камаратстві", бо дакотры ся скамаратили, іншы роскамаратили. Може собі дахто подумать, же злегшую тот проблем, але роблю то нароком зато, же чім веце собі будеме проблемы стяжовати, тым ся нам будуть видіти невыршытельнішы, недосяжны. А при тім стачіть так мало, подати собі руку або взяти ся за руку, од души побісідовати, одпустити, штось промкнути а іти ведно дале. І в родині бывать весельше, кедь є в хьжі веце людей, як кедь остане чоловік сам.

Вступаючі до 2007 року РОС і ей місячник Інфо Русин собі дали богаты і смілы плани, котры ся нам подарять зреалізовати лем за помочи вас вшыткых Русинів, котры сьте нам дотеперь помагали при діятельстві РОС, писали до наших новинок, шырили ідеї РОС, освіту в школах, на урядах, інштитуціях і т. п. Вам вшыткым высповуєме з того місця велике подякованя і віру в ліпшу будучность нас вшыткых. Гварять, же седмічка є щасне чісло, дав бы Бог, жебы то было так і про цілу нашу русиньскую родину.

Анна Кузмякова

Новорічне засіданя КВ РОС

4. януара 2007 о 9 годині ся в просторах РОС у Пряшові одбыло засіданя КВ РОС, котре вів його председа Владімір Противняк. Його членове говорили переважно о хоснованю грантовых сістемів МК СР на рік 2007. Вшыткы проекты были зреалізованы на высокій уровні і в терміні одосланы на МК СР. Організація приготвила 20 проектів в рамках жывой культуры, котры суть заміряны главні на підпору розвиваня русиньского духа а ідентіты наймолодшой генерации і молодежи. Але і на утриманя русиньского фолклору, бо в тім є наша сила, але і іншы новы проекты, котры

дотеперь не были реалізованы. В рамках неперіодічной пресы было приготовлено 3 проекты а єден проект періодічной пресы. На тот рік МК СР отворило і новы програм – культурна політика, до котрого РОС приготвила тьж єден проект. При РОС выникло 8 секцій, котры будуть приправовати заміры і плани работы в организациі, што оставать в програмовых цілях РОС на дальшый період. На засіданю ся говорило і о русиньскім выселаню Сл.радія, конкретні о змінах в його структурі. КВ РОС зхвалив зміны, головно цілоштатне выселаня в русиньскім языку, лем припомя-

▲ Погляд на членів Координачного выбору РОС.

нув, же не є сігналом покритый цілый северовыходний регіон, де жые головна часть русиньско жытельства Словенька, што надале оставать цілоьм їднаня РОС. Єдно з найважнішых пожадавок РОС за минулы період

было зряджіня Русиньского музея, зо справы председа РОС В. Противняка выплинуло, же Музей буде зряджений в Пряшові, што є поважоване за найвекшыи успіх організації.

С. Лисінова

Віфлеємскы вечеры завершыли діяльність РОС у 2006 р.

Першым ініціатором організованя Віфлеємскых вечерів была ОО РОС у Свиднику. Они зачали організувати рождественный концерт, на котрім ся за многы роки, мож сміло повісти, вычеряли вшиткы колективы і групи, дитьскы і дорослы, діточки з матерьскых, основных, середніх школ з цілого свидницького окресу. А часто не хыбовали і гості з інших окресів нашого

регіону. Уж 14-ый рік є тісні перед святами сала КД у Свиднику заповнена до посліднього місця. За їх прикладом ся до організованя рождественных акцій придали і далшы організації – в Старій Любовні, Пряшові, Кошыцях, Габурі, Меджілабірцях, Снині, а м. р. в Камюнци і в Литманові. Не чудо, красна традиція Русинів, богатство колядок, віфлеємскых гер, віншовань... З цільом, абы

на тоты богаты традиції не забыла наша молода генерація, найменшы діточки, треба тоты торжественны обычаї десь презентувати, учіти, припоминати. А якраз акція Віфлеємскых вечерів тому найліпше послужыть. Днесь можеме гордо повісти, же то є уж роками овірена правда. В днешніх новинках вам приносиме інформації о рождественных акціях з Габурі, Снині, Камюнкы, Хмельовой і Литмановы.

-ак-

То суть великы выдумніці – тоты Габурчане, подумала єм сомі перед трьома роками, кедь єм ся дознала, же габурска МО РОС готує 1. рождественну акцію скоро на цілый день. Што за тот цілый день будете робити? Просила єм ся по телефоні председкыні МО РОС Мілкі Губовой. – Што, та найперше мусять іти молоды зятьове до ліса вырубати ялічку, потім ю дівкы будуть парадити, варити щедровечерны їдла, як даколи ся то робило, што робили нашы бабы, дідове – продовжовала. І вера было того дость, абы то вшитко повстигати. Другый річник (2005), уж концерту В Віфлеємі новина, зрежіровали манжеле Губовы на другый день Рождества. О чім був концерт? М. Губова нам о ним написала: „Як то уж быває в родині, де є дідо, баба, ґазда, ґаздыня, дівкы, сынове, невісты і зятьове на Святый вечур. До великой родины по смачній вечері приходили вінчовачі, колядници з шпеціфічных габурсков колядов і співаці, маленькы, векшы і дорослы...“ Того року, значіть уж на третю рождественну акцію (тыж на другый день Рождества), наша редакція завитала особні, абы ведно з цілов габурсков родинов пережыти того красне і таємне свято.

Габурчане по габурскы

▲ Габурскы колядници – члены ФК Габурчанка.

– Приповідкова атмосфера різдвяных свят ся рік што рік повторять, але фурт є якась інакша, якась красша. Фурт принесе зо собов штось нове, любіше, тайомніше. Бо до непокойного світа приношає світло, спокій, ласку, мір і порозумліня... – такыма поетічными словами ся ку своїм родакам пригварила на зачатку Мілка Губова, органіаторка, режисерка і модераторка рождественного пообідя в Габурі. Росповіла і яка традиції были в Габурі на другый день Різдва (якраз в тот день сьме там были), кедь ґаздыня уж могла замігати хыжу, ґазда выношав соломку на двір і розмітовав ю по загороді, жебы была добра уroda і т. п. Але не

хыбило у тот день вінчованя, колядованя... Якраз з тым продовжовало габурске Рождество на сцені. Молоды співачкы А. Суха і Т. Губова заспівали по русиньскы Тиху ніч, котра іщі веце внесла притомных в заповненій салі до рождественной, красной і тихенькой атмосфери. З красными колядками выступила домашня Габурчанка, котрій на гармоніці грав Осиф Рим. І пані учителькы з домашньої МШ (пані Барнова і Губова) зо своїма найменшыма ангеликами пришли повінчовати і заспівати свойі габурскій родині. Старшы діти заграли дві сценкы о лакомім богачови. Як то уж через такый празник быває, родину навщівують невісты і зя-

тьове, котры бывають даґде інде. А так на сцену пришов габурскій зять зо своїма співацькыма камаратами. Было то тріо Івана Мигалича. Они нелем красні заспівали колядки, але Іван, як добрый габурскій зять, і барз шумні завінчовав. Красный голосок Яркы Лукачовой з Меджілаборець познаме з конкурзу Співы мого роду і з радія а ним пришла росвеселити і збогатити рождественну наладу в Габурі. Уж єм споминала найменшых, страшых школяриків і дорослых, але не дала ся заганыбити і молодеж, з котров о. Гарвілко приготував на выступ три рождественны колядки. А наконець найкрасшым і наймогутнішым завершіньом рождества під назвом В Віфлеємі новина зробила домашня Габурчанка. Потім уж лем слова подякы вшиткым, котры уж третій рік готують тот найкрасшый празник в році – РОС, СУ на челі зо старостом села М. Ющюком, котрый рад підпорує культурны акції МО РОС в Габурі, дружству, Лісному сполоченству, школам, спонзорам. Зо желаньом, абы сьме ся в здравю дожыли 4. річника габурского Рождества в спокійній і веселій наладі ся учасники росходили до свойх домовів.

А. Кузмякова

Литманівскы годы

Ту з ініціативы молодых рождественный програм приготувили 26-го декабря 2006. Представили ся домашні інтерпреты народных співанок, вінчували і колядували. Пришли меджі них лавреаты фестивалу Співы мого роду Івана Сивулькова і Мартін Караш з Камюнкы. Свято і радість в серці чув каждый в салі. Програм ку Божему рождеству зачали діти, повінчували вшиткым і до Нового року, але заграли і жартовны сценкы „Зо жывота на

▲ Литманівска молодеж прекватила свойі жытелів рождественным програмом.

селі”, чім розвеселили каждого. Была ту фолклорна часть і модерни танці, каждый ся тішыв, сміяв і співав – едным словом, была то сердечна родинна атмосфера. Указало ся, же в Литмановій є много молодых талантованых людей, котрым ся подарило zorganizувати красну акцію а того уж не забудуть. Ініціаторков і режисерков того сполочного свята была молода литманівска співачка Наталія Сикорякова і далшы молоды, котрым помагали родичі і старшы люде.

М. Караш, фото автора

Камюньске Рождество на сухім асфалті

Подібну радість зажили і жителі в Камюнці. Боже народжіння славили нелем в храмі, дома, але і вшиткы ведно в культурнім домі. Нова МО РОС, Сельський уряд і Клуб молодых приготували **Віфлємський вечур 25-го децембра 2006**. Сала культурного дому была ту уж традично заповнена до посліднього місця. Меджі домашніма были і родаци з Америки, котры пришли на свята домів і повно гостей. У Камюнці все є што видіти. Програм зачав фолклорный колектів Кечера з Якубян, указав свої традиції на Андрия. По нім ся представив домашній Барвінок, котрый заспівав красну пісню О кто, кто Николая любить, зявив ся і сам Николай з чортом і ангелом. Спізнали ся,

но як Николай повідав, „санкы было тяжко по сухім асфалті тягати”. Николай пішов меджі людей, роздавав подарункы, чорт мастив діти угльом, было сміху і радости. Якубянска Кечера дале указала свої звичкы на Вілію, по якубянській вечері пришла завінчовати і колядувати Наталя Сикорякова і Людмила Салоньова з Литмановой а потім уж співав Барвінок Рождество твоє... і вінчовав: „Вінчыю, вінчыю на стародавний обычай. Пришли бакыле і пастыре до Віфлєма. Воздали честь і славу Ісусу Христу народженому, так і мы ся йому согласно кланяйме, йому заспівайме: Слава во вышніх Богу і на земли мір. То вам вінчуеме зо щірого сердца, жебы сте были здра-

▲ ФК Кечера з Якубян красным програмом збогатила Віфлємський вечур в Камюнці.

вы, веселы, як в небі ангелы. Христос раждається!”. Програм був довгий півдруга години, бо доповнили го і звичками на Новый рік і церьковне свято Богоявленіє із свячіньом воды. Наконєць вшиткы заспівали Во страні юдейской. Режію

програму мав Мартін Караш, котрый веде колектів Барвінок і Анна Бондрова, котра веде колектів Кечера в Якубянах а модерували Радка Єдинакова і Николай Коневал.

*Мартін Караш,
фото автора*

Правда є, же ся хоче робити такы акції, кідь видите, яку радість приношають. Тото зажили і організаторы **Віфлємского вечера в Хмельовій 17-го децембра 2006**.

Стародавны традиції оживили на сцені культурного дому. Клуб РОС є там недовго, але приправує ориґинальны культурны акції, якы не найдете інде, наприклад, День хліба. На зачатку ся вшиткым приговорила Маріяна Железна (знама співачка і добра студентка) а потім через програм розповідала о дакотрых тіпичных хмельівских і маковицьких звичках, же про віруючих выходного церьковного обряду не є тіпичный „Адвент”, але „Філіповка”, што є передрождественный піст, якы свята были в тім часі, наприклад, Андрия, Катарини, Николая, котры уж святять в новых термінах на розділ од наших пред-

Вінчовало ся і в Хмельовій

ків. Николай пришов і в тоту неділю і приніс дітям много подарунків. Мав коло себе двох ангелів і чорта. То діти позерали! Многы звичкы в передрождественнім часі мали маґічний характер і їх історія ся тягати іші з дохристиянских часів. Было то много повіря, бізарного чаруваня, ворожіня, котры в кождім реґіоні ся розвинули до інакшой подобы. Вінчували і колядували перед повнов салов діти зо школкы і основной школы, стародавне колядуваня вымінило нове, модерніше і мож повісти, же тото стародавне, традичне і віками оспіване в Хмельовій іші все є серцю

ближше, як нове. Могли бы сьме позерати телевізію, слухати колядки в радію, ту хоць выступліня было намагавіше, о то веце радости принесло вшиткым. Приготували го учітелі: Емілія Дзубакова, Марія Русинкова, Вікторія Паґачова, Емілія Прокіпчаківа, Іван Сідор, отець Мартін Герґелчік, котрый выступав в ролі св. Николая, Анна Сасаракова, председкыня Клубу РОС в Хмельовій, староста Ян Железный і барз шыковны хмельівскы жены, котры подля старых рецептур приготували погоціня. Іші єден вінч на рік 2007: Вінчыю, вінчыю на щастя, на здравя, на то Боже народжіння, жебы сме шьвата щасливо прежили і ліпшых часів шя дочекали. Од панів ласкы, од людей прыязнь, од Бога здравя і благословіня!

Любош Роман

В Снині такый **Віфлємський вечур був 16-го децембра 2006**. Організаторів за Русиньску оброду і Містьський центр культуры тішыло, же в

Колядници у Снині

часі, кедь тоты красны свята набирають якбы комерчний характер, ту людям приближи-

ли прекрасны стародавны рождественны обычаї, вінчуваня і колядки, котры іші жыють в

многих русиньских селах. В святочній атмосфері на сцені КД выступили фолклорный колектів Бескид із Стаціна, фолклорна група Дубравка зо Снини, Мартін Караш і Івана Сивулькова з Камюнки і колядници з Осадного. Вшиткых поздравив новий синьський пріматор Штефан Міловчік. Были на тім вечері нелем Синчане, але і жителі з інших сел синьского реґіону – повна сала.

*Власта Оцетникова,
фото авторкы*

◀ У Снині колядувала ціла ФГ Дубравка.

Русинський програм 15.1.2007– 15.2.2007

19. 1. 2007 – п'ятниця

17.00 18.00 – Радіоновины

23.1.2007, 25.1.2007 – вівторок, четверь

17.00 – 18.00 – Радіоновины

27. 1. 2007 – субота

9. 00 – 11.00 – Радіо молодых

11.00 – 12.00 – Музичны поздравы

28. 1. 2007 – неділя

6.00 – 6.45 – 3 радіоархіву

6.45 – 7.15 – Гітпарада русинських співанок

7.15 – 7.45 – Подобы жывота

7.45 – 9.00 – Радіомагазин

11.00 – 11.30 – Літературна релация

11.30 – 13.45 – Музичны поздравы

13.45 – 14.30 – Бісида кумів

Зміна !

29. 1. 2007 – понеділок

11.00 – 11.30 – Радіоновины

11.30 – 12.00 – Музика народности

31. 1. 2007 – середа

11.00 – 11.30 – Радіоновины

11.30 – 12.00 – Музика народности

2. 2. 2007 – п'ятниця

10.00 – 11.00 – Културна реві

11.00 – 11.30 – Радіоновины

11.30 – 12.00 – Музика народности

6. 2. 2007 – вівторок

10.00 – 11.00 – Русинський магазин

11.00 – 11.30 – Радіоновины

11.30 – 12.00 – Музика народности

8. 2. 2007 – четверь

11.00 – 11.30 – Радіоновины

11.30 – 12.00 – Музика народности

10. 2. 2007 – субота

8. 00 – 10.00 – Радіо молодых

10.00 – 12.00 – Музичны поздравы

11. 2. 2007 – неділя

6.00 – 7.15 – Літургія ГКЦ

7.15 – 7.45 – Подобы жывота

7.45 – 9.00 – Радіомагазин

9.00 – 9.45 – Село грать, співать і думу думать

9.45 – 12.00 – Музичны поздравы

12. 2. 2007 – понеділок

11.00 – 11.30 – Радіоновины

11.30 – 12.00 – Музика народности

14. 2. 2007 – середа

11.00 – 11.30 – Радіоновины

11.30 – 12.00 – Музика народности

Телефоны:

► русинська редакція, Кошыці:

055 7287426, факс: 055 6226139,

продукція: 055 6822945

► Пряшів:

051 7483870, факс: 051 7483872

Што планує наш театер?

7. фебруара 2007 о 19.00 ПУЛС із програмом Жыва краса выступить на великій сцені ТАД. Главнов ідейов того програму є богатим фолклором – співами, танцями і музиков приближыти умелецькы проявы вєце народностей, котры на выході Словенска по сторіча жыють як єдна добра родина.

- 9. фебруара 2007 о 19.00 ся на великій сцені ТАД одбуде премсра гры Домов з пластелины од К. Горака. Є то гра сучасного словенского драматика, в котрій ся одображує осуд містьской родины з перелому сторіч. В модерній інсценації з добрыма герецькыма выконами протагоністів колактіву ТАД в Пряшові ся пластічно презентують многы актуалны проблемы сучасного світа (контакты меджі родичами і дітми, ласка, ненависть, холод в сердцах). Інсценація є выслідком сполупраці театру з многыма молодыма екстерныма творцями (інтерпрет Л. Буковський, драматург М. Пукан, режія Й. Шімко, сценографія Й. Опршал).
- 14. фебруара 2007 о 19.00 на великій сцені можуть прихыленці театру видіти гру Чуеш, мамо... од Воїслава Совіча. Гра молодого югославского автора В. Совіча, в котрій ся автор задумує над ґенезов сполоченьскых конфліктів, котры ведуть ку аж громадськым катаклізмам.
- 15. фебруара на малій сцені ТАД – Е. Іонеско, Лекція о 19.00. Абсурдна драма в режії Веронікы Павелковой – гостючій театер Етюды з Кендіц. Тоту інсценацію треба розуміти як мemento проти осамочіню як і політічній зловолі.
- 21. фебруара 2007 о 19.00 на великій сцені ТАД можете знова видіти Гоґольового Ревізора. Нестарнучі пригоды о людській глупости споеной з фараонством. Несмертельна комедія єдного з найвекшых класіків руськой драмы, в котрій ся представлять обидва колектівы – ПУЛС і ТАД.
- 28. фебруара 2007 о 19.00 на великій сцені ТАД – А. Камус: Калігула. Гра о взнику і перебігу ароґанції панованя. Мапує тыж внутрешні конфлікты деспотічного владаря, про котрого є завершіньом слободы зробити неможне можным. В титулній ролі увидиме Серґея Гудака.

СТ

Зміна русинського высыланя

Од 29. януара 2007 доходить до змін в штруктурі высыланя Словенского радія, т. зн. і в штруктурі русинского высыланя. На выходнім Словенську будеме слухати народностне высыланя на тых самых фреквенціях, як дотеперь, але час высыланя і штруктура програму ся міняють.

Од понеділка до п'ятниці народностне высыланя (русинське, українське, німецьке, ромське, польське і чеське) будеме слуха-

ти од 10.00 до 12.00. В суботу русинське і українське высыланя од 8.00 до 12.00, а в неділю од 6.00 до 12.00. Векшый простор дістали музичны поздравы, літурґії будуть высыланы у першу і другу неділю місяця од 6.00 до 7.15.

Програм народностного высыланя Словенского радія буде чути на території цілого Словенска.

–фл–

Про вас, матуранты

18. януара 2007 ся в семінарній містности Інштитуту рэгіональных і народностных штудій (ІРiНШ–ПУ) при Пряшівській Універзітэ одбыла прэсконференція на тэму: **Проблематіка русиньскаго школьства і выучованя русиньскаго языка на Пряшівській універзітэ**. Новинарвіч о можности штудія русиньскаго языка в камбінаціі з 12 прэдыметамі (пішэме о тым на 12. с.) інфармавалі тоты найкампетэнтнішы – дзірэктар ІРiНШ – ПУ проф. ПэадДр.Штэфан Шутай, к. н. і ПгДр.Анна Плішкова ПгД. Свій погляд на сполупрацу выслыві і прэдысэда РОС В. Протывняк.

Вам, штудэнты, котрым не є будучнодть нашого шумного матэриньскаго языка легковажна, можете ся причініті і вы о діло, жебы наш русиньскый народ не вымэрав. Пряшів є єдінэ місцэ на Словеньску, дэ ся дасть штудоваті русіністіка а вельо роботы трэбало выналожыті, жебы ся тот прэдымет акрэдытовав. В сучасній добі є 10 основных школ і єдна гімназія, дэ ся учыті русиньскый язык. Зачінаюць ся отворяті і матэрыскы школкі з выхавным языком русиньскым. Вірیمэ, же до будучности будэ того о многа вэцэ. Всыды там прэдыбуэмэ штонайшыршу громаду молодых способных

▲ Дзірэктар ІРiНШ – ПУ Проф. ПэадДр. Штэфан Шутай, к. н. і ПгДр. Анна Плішкова, ПгД.

людэі, нашых Русінів, жебы ся сфера школьства стала іші сільнішов пріорітов в дальшых роках. Подумайтэ самы над собов, над вашыма прэдыкамы, над тым, абы сытэ былі іх дэстойнымы прэды-

вжоватэлямы. Але ку тому є прэдыбуэмэ освіта в матэриньскім языку, на яку днесь матэ отворены шырокі можности. Будучнодть є во вашых руках!!!

С. Лисінова

Стріча педагогів-русіністів з членами Секціі про школьство при РОС у Радвані

Школска сфера є од самого зачатку возроджованя русиньскаго народности поважована за найважнішу. Сітуація коло навчаня русиньскаго языка не легка, про вшелякы причіны. Недостаток фінанціі на прэдыбыты народностного школьства, легковажность або стріманость родічів і т. д. В днешній конзумній добі то ані не є чудо, бо матэрыалны цінности прэдыкрываюць духовны, а малохто вірытэ в будучнодть народностного языка. Жебы сыме одбуралі камплэксы мінулости і посунулі ся до прэдыду, трэба дашто в тім ділі робыті. В тім духу ся несла і прэдыша робоча стріча учытэлів русиньскаго языка, котра ся одбыла 12. дэцэمبرэ 2006 в прэдысторах радваньскаго ОШ. Єй

прэдыкрыватэлем і глэвным організатэром была РОС, Інштитут рэгіональных і народностных штудій Пряшівскаго універзітэ і сам дзірэктар ОШ в Радвані на Лабірці Мгґр. Душан Клэц. Єдным з ініціатэров спомінаной стрічі быв молодой учытэлі русиньскаго языка в радваньскаго ОШ Мгґр. Марек Гаі, котрый прітомных інфармавав о заложіню прэдырадноі інштитуціі міністра школьства Яна Міколая – Рады міністра про народностне школьство (далэ РМпНШ), якой є членом за русиньскэ основне народностне школьство. Подля його слов, на прэдышій засіданю РМпНШ пан міністр обіцяв вшыткым прэдыставітэлям народностной меншыны, же будучы штырі рокы будэ МШ фінанчно прэдыпораваті

народностне школьство з грантовых прэдыграмів ЕУ і поможе прі рішіню тых найважнішых прэдылемів і недэдытків в школскім сістэмі народностей. І то была єдна з причінов той стрічі вшыткых, котрым лэжытэ на сэрці розвоі русиньскаго народностного школьства, абы быв спрацованый дэдымент-прэдыголосіня актуалных прэдылемів в прэдысэі науки русиньскаго языка (далэ РЯ), котрый будэ засланый міністрэ школьства СР. На стрічі мав каждый учаснік прэдыстор повістэ свій погляд на дану прэдылематіку. Учытэлі РЯ заналізувалі сучасну сітуацію выуку. Сполочна конфронтация скусеностей учытэлів, дэдывнованя поглядів з мэдыдчінного, організачного боку, як і харакерістіка цілого прэдысэу выуку РЯ, велі ку отворіню прэдыстору на сполупрацу з прэдырадным органім міністра. Цілым іднаня, котрэ отворів Мгґр. Д. Клэц, было спрацованя округу прэдылемів русиньскаго народностного школьства, котры прітомны нафармуловалі до Прэдыголосіня з віров, же і така форма поможе зліпшыті сітуацію, абы ся выука матэриньскаго языка стала в будучности про Русінів атрактівнов і інтэреснов. Учаснікы робочой стрічі былі учытэлі РЯ на ОШ: Іветэ Мелнічакэва, Анна Мігальовэва, Мілош Стрончэк,

Осіф Вархолік, Марек Гаі, Марія Чэрвэняковэ і учытэлы МШ Яна Фэцурова і Дана Германова. Учаснікы акціі ословів і прэдысэда РОС Владімір Протывняк, котрый прівытав можности сполупраці РОС з прэдырадным органім міністра. Мірослав Кереканіч, член ВВ РОС окрем іного повів, же народностне школьство трэба єднозначні фінанчно прэдыпораваті. На стрічі былі Сільвія Лисіновэ, тайомнічка Секціі про школьство при РОС, Штэфан Сухый, мэдыдчін кабінету русиньскаго языка на Мэдыдчінно-пэдыагогічнім цэнтрі в Пряшові, шэфрэдатор НН Александр Зозуляк і Анна Плішкова з Інштитуту рэгіональных і народностных штудій Пряшівскаго універзітэ, котра мімо іного інфармавала о можностях штудійного прэдыграму русиньскаго языка і літэратуры в 12 акрэдытованых камбінаціях на 5 факултах, а прі завэршіню штудія штудэнты здобудуть акадэмічний тітул бакалар. Акція наповніла очэкваня, а на завэршіня прэдысэда РОС В. Протывняк пріобіцяв, же такы робочы стрічы учытэлів і вшыткых кампетэнтных будэ РОС організаваті в будучности частіше про хосенне розвіваня русиньскаго народностного школьства.

Сільвія Лисіновэ, фэды автэоркы

▲ Учасніцы стрічі русиньскых пэдыагогів в Радвані на Лабірці, в сэрэдіні Мгґр. М. Гаі, член РМпНШ і прэдысэда РОС В. Протывняк.

З выступу ПгДр. М. Хомовой на языковім семінарі в Пряшові, 15. децембра 2006

В дискузії буду говорити о тых проблемах языка, котры мі суть близкы і были ціложивотным обсягом мойой педагогічної практикы. Не буду заходити до подробностей русиньского правопису, бо він був розпрацьований в кодифікацных Правилах з 1994 р. (авторы В. Ябур і Ю. Панько) і в найновшых Правилах про основны і середні школы з навчаньом русиньского языка (В. Ябур, А. Плішкова, 2005, дале лем Правила). Про вашу інформацію уведу, же языковій проблематіці єм присвятила 30 років активного живота. Мала-м то щастя, же в часі заграничных служб єм виділа способы і ме-

тоды выуки языків на заграничных европских універзітах (Белгія, Голандія, Луксембурско). Зато спробую з того угла погляду посмотріти на новы Правила.

Світовым трендом є злегшувати правопис языків, но высше спомянуты Правила набрали опачный тренд і натівко скомплювали правопис русиньского языка (дале РЯ), же і філолог ся мусить задумати, наприклад, чом правило о писаню префіксів на с. 23 говорить „...пиш подля фонетічного прінципу... а то перед глухов „п„ напишеш „с„ але на с. 12 авторы пишуть „з„ – **забезпечіти**.

Яка будучность чекать русиньскый язык?

27. януара т. р. минать 12 років, кедь ся в Братіславі заслугов РОС одбыло святочне выголошіня кодифікації русиньского языка на Словеньску. Од того часу, окрема того, же у кодифікованій формі русиньского языка выходять періодіка, учебники, календарі, алманахи і інша література, языковій проблематіці были присвячены окремы семінарі, конференції, робочі активы і под. Єден з языкових семінарів ся одбыв в половині децембра м. р. О його основных фактах сьме вас інформовали в минулім числі Інфо Русина. Днесь, іншпіруючі ся выступлениями русиньских языкознавців, літераторів, учітелів, редакторів, просто вшиткых, котры приходять до професіонального контакту з русиньскым языком, бы сьме ся хотіли задумати над далшыма кроками, котры бы мали приспіти ку збогачіню, выліпшіню, злегшіню а тым і ку самотному здоконаліню нашого материньского языка. Такого, котрый бы акцептовала штонаймасовіша громада русиньской комуніты. Мам на мысли тых людей, котры тым языком пишуть в пресі, творять поезію, прозу, высылають в радію, бісідують на професіоналній сцені, учать дітей у школах, декламують, читають... Компетентны люде, котры кодифікованый русиньскый язык (дале РЯ) 12 років деннодені хоснують і реалні роздумують, знають, же може найлегшым і найідеалнішым способом бы было вернути ся назад. Не думам в тім смыслі, жебы сьме охудобнили наш язык о богатство слов, котры до русиньского словника прибыли. Думам на першу пропозицію РОС, жебы русиньскый язык був кодифікованый на основі лабірського діалекту. Ведь і Словаці кодифіковали свій язык на основі середньословеньского діалекту. Але! На то треба компроміс вшиткых компетентных, главні членів Языковой рады РОС. ПгДр. Ю. Цігра, к. н., аналізує сучасну сітуацію языка твердить, же мусить быти тверде правило. Подля нього стоїме

на распутю, зміны в концепції суть потрібны. А не лем то, пропонував выпрацьовати офіціалны назвы наших сел а на будучій рік скликати языкову конференцію. Доц. ПгДр. Ю. Панько, к. н. конштатовав, же уж є на часі переробити Правила РЯ а назвы сел вживати у такій формі, як їх кличуть жытелі того села (280-290), назвы сел залучіти до нового орфографічного словника. Знамый писатель, завзятый збератель русиньского фолклору М. Шмайда высловив жаль над словакізаційов наших слов, а при тім маме таке велике богатство своїх властных, навів і многы приклады, бо сам мать дома в многых рукописах їх розмаїту подоби. Я. Сисак, бывший діректор ТАД заспоминав на зачаткы в театрі, як ся зачінало грати по українськы, коли театр мав свого конзуланта. Теперь на русиньскый язык ніт жадного. Кедь є на сцені 16 герців, бісідують 16 языками... Доц. ПгДр. В. Купка, к. н., професор на Пряшівській універзіті і сполупрацьовник русиньского высылања повів, же воля є робити з языком, але не є достаток матеріалів. Писатель ПгДр. Ш. Сухый, котрый є і методіком русиньского языка на адресу нововиданых Правил РЯ про основны і середні школы (авторів Доц. В. Ябура, к. н. і ПгДр. А. Плішковой) повів, же тото не мать нич з добрым языком, то є дурниця, як одты на місяць. Зміны треба, подля нього зробити чім скорше, вживати веце форм а потім ся тот язык выкрішталізує. Писатель ПгДр. М. Ксеняк радив споїти обидва таборы а робити під єднов стріхов.

Тілько в короткости з выступів окремых учасників семінара, котры на конєць схвалили Проголошіня (є надруковане в минулім ч. Інфо Русина). Конкретны приклады, крітику і пропозиції, ку тівко споминаным правилам можете прочітати з выступу ПгДр. М. Хомовой, котры друкуєме в новинках.

А. Кузмякова

РЯ був кодифікованый в 1995 р. і схвалений на данім форі представителів інтелігенції русиньского народа на Словеньску і іншых країн і одборників світового мена. Тым ся став продуктом і маєтком цілого народа. Не мож го приватізувати або присвойовати собі право єднотливцьом робити зміны без компетентного орґану, т. є Русиньской оброды на Словеньску, воленою народом, котра при кодифікації ся стала ґарантом і зодповідным орґаном што до змін і вживаня РЯ. Уведу проблемы, котры прямо выкликують будь дискузію, або далше рішіня в новых Правилах. Зачнеме терміном „модерна лінгвістика“, котрым оперують авторы у вступнім слові і в далшых главах Правил. Што треба розуміти під тым терміном? Вживаня чужіх слов, котрыма ся гордять Правила, ці назвы падів по латинськы, або слідуючі приклады зо с. 113: „Часословный присудок можеме выразити: а) формами індікатіва імперфектывного і перфектывного презенсу... б) формами індікатіва футурума... в) формами індікатіва простого і зложеного претеріта...“. Я потім преферу не модерну, але „апліковану лінгвістіку“. То значить, же назвы падів на с. 45 треба доповнити русиньскыма назвами. Чужі слова латиньского, грецького, французького походжіня уводити паралелно з русиньскыма або в скобках. Приклады: дерірованы слова; слово ся алтернує, єднокладне речіня (с. 115). А бывать то звычайні на селах ці в малых містечках, де в слабо выбавленых бібліотеках чужі словники хыблять. Далшый проблем є зближованя регіональных языків (штатів, де жыють Русины). На мій погляд, іщі не дозрів час на таку одважну операцію. Русины окремых регіонів мусять наперед дати на порядок рознородость діалектів на „властній“ теріторії і перейти процесом кодифікації, усталити свої языковы нормы а аж потім приступити к сполочному зєдночованю языка. Тот процес не може быти умело ускореным. Неясно, наприклад, ку котрому діалекту (Підкарпатя, Мадярсько або Польско) приспособляти наш кодифікованый язык (с. 4-5).

Авторы у фонетічных і в морфологічных явах ся одкликують на староруськый язык, як бы він був предком РЯ. То была теорія русофілів. Який смысл мать оперовати староруськым языком, котрый в основных і середніх школах не познають ани учітелі а тым менше школярі, а окрема того, тот язык собі освоюють лем одборници на сучасній руськый язык. Навеце, РЯ мать своє коріня і походжіня в старославянськым языку і розвивав ся під впливом церьковнославянського языка. З них ся в русинчїні заховало найвеце форм, главні в лексіці і формотворіню. Приклады не уводжам, бо то не є темов днешнього семінара. Але, што поважую за потрібне днесь повісти є то, же такий главний документ, яким суть правила русиньского правопису, або букварі і чітанкы про русиньскы діти,

мусять перед надрукваном перейти процесом рецензуваня вещей одборників – філологів. Што до графічної системи Правил, є там веце протиречивых неточностей. Не видить ся мі нутне заводити до русиньской азбуки „ѣ” з фунційов роздільованя, бо тоту істу функцію повнить „ь”. Тьж є з фонологічного погляду спорне і компліковане вживаня „і” а тьж „ї” в різних позиціях. З повідженого в Правилах не є ясно, што вело авторів ку такому выслідку. Позбавили графему „і” ей мягкости (розумій – высловуй твердо?!).

Приклады: кваліфіковати, але установліня або літературный язык, але языкознателі, дім, але діти... Є там ряд неточных формуляцій, котры іщі веце скомпліковали формулюючий ся язык русиньского народа. Подля мене, русиньска інтелігенція і вживатели русиньского языка правом суть неспокойны, же русиньскы медія не дотримують языковы нормы кодификованого русиньского правопису і высловности. З практики розвоия інших народных языків є знамо, же при рішіню так важного проблему суть притомны не дві осо-

бы, але шыршы колективы языкознателів, філологів, літераторів, писателів, редакторів і учітелів з практики.

Як видите, снажыла ем ся максімалні объективно посудити новы Правила, але в короткім выступі не мож выповісти ани десяту долю того, што бы ся ту жадало, на што вшытко авторы не стигали а што за послідніх 10 років ани не збачіли, як тяжко ся язык у вшыткых областях пробивать своїм жывотом. Якраз тот дух в Правилах В. Ябура і А. Плішковой хыбить.

Витаня юліяньского Нового року

Витаня Нового року подля старого календаря, як славили нашы предкове, є краснов традиційов, котру перебрали сучасны Русины а з нима і много далшых людей. Про Русинів є то памятка і споминка, а про інших весела і интересна забава. Зато вшыткы русиньскы балы суть повны а листкы на них давно допереду проданы. Єдны балы суть гоносны, з двома-трыма музиками, богаты на стравы і програм, другы суть скромнішы, але вшыткы суть високо культурны, интересны і каждый на них хоче быти.

Гоносным і парадным каждый рік мож поважувати **русиньскый сілвестровський бал в Братіславі**, котрый організує Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска. Т. р. **13-го януара 2007** то был уж 5. юбілейный. На нім в готелі Голідей Інн грала музика горністів Корні ді Братіслава, танечный клуб ТЦ Елеганса, колектив латино-америцькых танців Тропікал, співала Анна Порачова в супроводі

Ігора Креты, до танця грала група Проспект зо Свидника а конферувал директор ТАД-у Маріян Марко. На зачатку вшыткых участників сердечно поздравив председа ЗІРС Михал Штеню. Меджі визначными гостями балу были знамы особыности з культурного, сполоченьского і політичного жывота як: Ласло Надь, председа выбору НР СР про людьскы права, народности і поставліня жен, посланці НР СР Михал Лукша і Миколай Крайковіч, тайомниці вельвысланецтва Руськой федерації на Словеньску Кирил Сапоженков і Ігор Колесенков. Милым преквалпінюм вечера была участь Яна Фігеля, члена Европской комісії, котрый предніс новорічну здравицу. На столі были самы спеціаліты – куряча ґалатина в листковім тісті, мясо з пулькы на шампінюнах, буфетовы столы і так далше. А парадны баловы шаты словами тяжко описати. Новый рік привитали шампаньскым а каждый участник был обдарований сувениром в подобі збаночка, на котрім было зображене лого ЗІРС-у, місце і день одбытя акції. В салі ся бавило 310 участників.

▲ Бал Старолюбовняньской ОО РОС є найнавищівованишым. На фотці гумориста Йожка Йожка, І. Сивулькова, Ш. Зима, А. Сервіцка і М. Караш.

В Любовняньскых Купелях баловало 360 людей. ОО РОС в Старій Любовні зорганізувала тьж на день 13.1.2007 уж 6. Русиньскый бал в готелі Сореа. Бал отворив гоститель і главный організатор, председа ОО РОС Штефан Зима. А потім ведно з ним, зо співанков Жывите людіє на благо світа, вшыткым Русинам многая літа співала Анна Сервіцка з Пряшова, юбілейны лавреаты Співів мого роду, Івана Сивулькова і Мартін Караш з Камюнкы, за допроводу народной музыки братів Замішковців з Колачкава. В культурнім програмі выступив і народный росповідач Йожко Йожка з Ганушовец і майстрі СР в сполоченьскых танцях з Липян. До танця грала русиньска група Юніор з Камюнкы. Же забава была добра свідчить факт, же бал тримив аж до білого рана. На балі не хыбила ани томбола, в котрій было высше 30 цін.

Не остали далеко за попередніма балами ани в Гуменнім, Габурі, в Бардіюві, Пряшові, Кошыцях, Свиднику, Великій Ломниці і в далшых селах і містах, бо тепер уж в уровни організуваня, обліканя, гостины на столах і в програмі скоро не є ани розділ. Хыбаль іші в огоньостроях. В Габурі каждый рік заплаять за тоту радость высше 20 тисяч корун, но стоить то зато і споминать ся на нього потім цілый рік.

ФЛ, ЯЛ, МК

▲ Погляд на балуючых учасників в Братіславі.

1. 1. 1896 – Народив ся Др. Іван

Парканій, русинський патріот, дипломат. Быв міністром ЧСР і губернатором Підкарпатської Руси.

Правну освіту здобув на Універзиті Пазманя в Будапешті.

3. 1. 1922 – Народив ся Василь Соцка-Боржавин, знамый поет, історик літератури, прозаїк і публіциста, автор многих книг, культурний і сполоченьський діятель русинського діла. Систематичный учасник Світових конгресів Русинів.

4. 1. 1952 – Умер Іван Гендер-Суходольский, писатель, педагог і сполоченьський діятель. 25 років учительовав в Учительській семінарії в Пряшові, був на чолі Общества учителів Пряшівщини і редактором часопису Русская школа.

7. 1. 1847 – Народив ся Осиф Міжичко, педагог, церковный діятель, парох у Торисках, Якубнах, Камюнци, Порубці при Гуменнім, учів в Духовній семінарії в Пряшові.

8. 1. 1940 – Народив ся Василь Ту-

Календарь вызнамных русинских деятелів

рок-Гетеш, педагог, драматург, режисер, перекладатель, доворічний председа Світовой рады Русинів і Русинської оброды на Словенську.

13. 1. 1900 – Умер Петро Кузмяк, знамый поет, педагог і збератель русинської народной творчости. Учів ся в Дебреціні. Учителиовав в Якубнах, Шамброні. Плодотворну педагогічну, научну і культурно-сполоченьську роботу зробив в Рускім Керестурі, де його меном є названа основна і середня школа.

14. 1. 1732 – Народив ся Андрій Бачинський, знамый церковный діятель, публіциста, доктор філозофії, єпископ Мукачевской греко-католицькой семінарії. Активно помагав при закладаню кральовской главной греко-католицькой семінарії у Відню (Барбареум), в семінарії зачав учіти русинський язык, котрый ся став адміністративным языком в єпископстві.

15. 1. 1887 – Народив ся Др. Александер Бескид, русинський адміністратор і культурно-сполоченьський діятель, першый віцегубернатор

Підкарпатської Руси (1938).

15. 1. 1950 – Народив ся Осиф Ткач, шеф чіногры і герець в Театрі Александра Духновіча в Пряшові.

16. 1. 1935 – Народився Юрко Тімко, культурный діятель, музичный педагог, член ФК Дубравка у Снині.

18. 1. 1850 – Народив ся Юлій Ставровський-Попрадов, талантovaný поет, священник, публіциста

і фолклоріста Пряшівщини.

19. 1. 1890 – Народив ся Іван Русенко, русинський будитель, знамый поет і драматург Лемковины.

21. 1. 1952 – Народила ся Марія Джоғанова, бывша председкыня Окресной організації РОС у Свиднику, культурна діятелька і педагог.

22. 1. 1985 – Народив ся Мартін Караш, молодой культурный діятель, шеф камюньского колективу Барвінок.

26. 1. 1945 – Народив ся Павел Роберт Маґочі, знамый і активный

діятель русинського руху, історик, академік Канадської кральовской академії наук, автор многих монографій, енциклопедій і сучасный председа Світовой рады Русинів. Є професором Торонтської універзиты.

27. 1. 1995 – Быв у Братіславі святочный кодифікованный русинський язык Русинів на Словенську.

27. 1. 1741 – Народив ся Йоан Пастелій, історик, поет і критик. Учів ся в Ужгороді, Будині і Еґері.

29. 1. 1905 – Народив ся Іван Гайрайда, вызнамый педагог, выдав по русинськи высьше 40 книжок, написав Граматіку русинського языка (од 1941 р. то бив офіціалный учебник про русинськи школы). В 1941 році ся став председом Підкарпатского общества Русинів.

29. 1. 1932 – Народив ся академічний маляр Андрій ґай, высокошколський вытварный педагог Пряшівщини.

Выпрацовала Анна Кузмякова

Збудьска Біла – Білянська громада є назва обчасника родаків села Збудьска Біла, котрого выдавателями суть Др. Міхал Біцько, Філ. Д. МУДр. Штефан Сотак. Ціль новинок, котры вышли на восмох странах, є спровоґовати жывот людей на селі, спомянути тых, што жыють, але і небіжчиків, як і вызнамны особы, котры походять зо Збудьской Білой. Свій предволебный програм в новинках представляють двома кандидаты на старосту села, як лічіти хріпку, што днесь наварити, погляды, критіка, споминаня у формі фоток і тексту, гумор, сатіра, співанкы, стары мудрости і інше творить интересный обсяг Білянської громады, котрій вінчуеме успіх до далшой красной роботы на славу свого села.

Ужгород – Ужгородське Общество Александра Духновіча обновує свою бібліотеку. В меджівойновім часі была тота бібліотека єднов з найвекшых на Підкарпатській Руси. В 30-ых роках такы бібліотеки были і по селах, было їх 288. Централна бібліотека мала 5450 книжок і секцію научно-історичного архіву з фондом у 1700 книг. В 1944 році было общество зліквідоване а бібліотека распорошена. Недавно активісты обновленого Общества А. Духновіча (голова правліня Валерій Падык, к.ф.н.)

Новотины нелем з домовины

выршыли обновити бібліотеку і архів. Основным цілём є карпатознавство.

Братіслава – Рішіньом МК СР о зміні зряджуючого документу Словенского народного музею (СНМ) з 11. децембра 2006 настала зміна назвы свидницького музея. Од 1. януара 2007 ся кличе СНМ – Музей української культуры. Значить з назвы выпало слово русинської, бо рішіньом МК СР бив од 1. януара 2007 зряджений самостатный русинський музей з назвом СНМ – Музей русинської культуры в Пряшові. Тото рішіня є сповніньом пожадавкы Русинської оброды на Словенську.

Меджілабірці – Рождество подля Юліяньского календаря святили і жителі Дітьского домово св. Николая в Меджілабірцях. Творить їх 60 дітей од 2 до 18 років ДД і 15 мамочок у віку од 13 до 18 років з 13 діточками в шпещалнім домові про малолітні матери з цілого Словенська. Святочну вечерю творили і традичны русинськи їдла коло сполочного стола. Такий шпещалный ДД в Меджілабірцях є лем єдным з двох на цілім Словенську.

Свидник – 2. януара 2007 умер знамый военський історик Ігор Слепцов (61). Десяткы років робив у свидницькім Военскім історичнім музею. Попри выскумній роботі написав дакілько одборных штудій о розміщіню военських цінтерів з обох світових воен, выдав три публікації. В 1979 році выдав книжку Бойовали на Дуклі а в 1985 р. далшу Хранити памятку. Третя публікація вышла по чеськы, де описує жывотну судьбу танкісты Рудолфа Ясіокова, котрый бив єднов з послідніх жертв другой світовой войны. Словенсько, но главні регіон під Дукльов, у ним стратив вызнамного і во світі узнаваного історіка.

Якубяны – На свято Трьох кралів собі їх традиції припомянули віруючі Якубян (окр. Ст. Любовня). По святочній літургії ішли вшыткы ку потоку Якубянка, котру посвятив о. духовный а потім з ньой вшыткы наберали воду до збанків, тзв. Йордань воду, котра ся одкладать як лік.

Кошыці – Давно знаму співанку Медуліенка од співака Павла Гамела в кошыцкім розгласі награвали в далшых трьох языках. По ромскы, мадарьскы і по русинськы. Русинську верзію Медуліенкы наспівав знамый модератор Мішо Гудак.

Приготовила Анна Кузмякова

На словічко

з Мгр. Марекком Гайом

Гордый Русин, учитель русиньского языка на ОШ у Радвани на Лабірці, член Рады міністра про народностне школство за русиньске народностне школство, член секції про школство при РОС, тото вшытко а іщі о вельо вецей є в єдній особі так важеного молодого чоловіка, зато сьме ся го просили:

● **Ситуация коло навчання русиньского языка (дале РЯ) не є легка можете нашым читателям приближити одну годину РЯ у вашій школі?**

Супер...або гураааа уж буде русинчина!!!!!! І такыма словами ся зачинать не єдна година РЯ. Каждый тыждень ся на годину тішать вшыткы найменшы школярі. Факт є, же діточкы люблять свій материньский язык з каждов годинов веце, читаня, писаня в азбуці, возроджіня і історія їх інересує найвече. Є то і про мене як молодого учителя великов потіхов у днешній тяжкій, но красній народновозродній роботі.

● **Што страчають діти, кідь не ходять на РЯ?**

Приходять справды о то, же собі не усвідомлюють, хто справды суть, же суть Русины і так не мають можность спознавати красоту свого языка, культуры і історії.

● **На зачатку сьме спомянули тяжку роботу, зато мій дальший вопрос є, в чім є тяжка або якы суть проблемы?**

Проблемы не суть субективны але обективны. Не є достаток фі-

націй на підпору атрактивной і модерной выуки РЯ, не суть методічны помічники, не є легіслатівні дорішена сфера школства. А в непосліднім ряді з властной скусености знам, же днешні родичі суть у народностных ділах барз резервованы. Каждый родич хоче про свою дітину лем то найліпше а так ся боїть, же будучность дітины не є вжываню РЯ. Пріорітов є матеріалный бік, як ся постарати о родину, роботу, просто о свій „здрой бытя”. Но лем од выховы і веджіня залежить будуче народностне усвідомліня наступающей ґенерації, од того залежить ці Русины, як народ під Карпатами в будучности пережыє або ні.

● **Як собі думате, же треба тоты проблемы рішыти?**

Єдным з рішінь была і днешня робоча стріча учителів і вшыткых компетентых. Бо подля мого погляду, лем сполочна робота приносить хосен. Вірю, же Выголошіня з днешнього дня, котре зашлеме пану міністрови школства Яну Миколайови, принесє позітивны выслідкы. Зато, же в днешній добі політічных змін мать Рада міністра про народностне школство з фінанчнов підпоров ЕУ рішыти проблемы народностного школ-

ства каждой народностной меншыны жыючой на Словеньску, то значить і нас Русинів.. Тым бы ся праґматічно вирішыло много найважнішых проблемів і недостатків в школскім сістемі нашой народности. Остаток проблемів бы ем хотів адресовати нашым родичам формов просбы: Не забывайте, дороги родичі, хто сьте, а главно хто были ваши предкы, зашто ся жертвовали, зашто їх довгы рокы переслідовали і зашто терпили. Памятайте і на то, же довгы рокы ся бойовало, жебы сьме мали можность учіти ся РЯ у школах. Теперь настав тот час, коли уж слободно можеме быти тым, кым сьме - Русинами і же ся свого русиньского духа лем так легко не вздаме. Зато при записованю дітей до першой класы не забывайте, же сьме Русины і гордо задекларуєме, же хочеме, абы ся нашы діточкы учіли свій материньский русиньский язык.

● **В чім видите окремость русиньского языка?**

Окремость нашого языка спочівать в тім, же з єдного боку го приїмаме як єден і тот істий феномен, поважуєме го за свій, котрый сьме унаслідовали од своїх предків і достали го як дар до ко-

лыскы з материньским молоком. З другого боку, в темпі живота лем тяжко видиме, як ся прямо перед нашыма очами мінить, як го народ дотворює новыма словами або і цілыма словосполінями, ці іншыма словотворныма явами. Лексіка і семантика, то суть найпогыблівішы сістемы в языку, котры допроводжують і реґиструють наш живот. Через слово ся лексіка контактує зо жывом даного языкового колектіву, але подрібніша аналіза най оставать на задуманя про языкознателів.

● **Што бы сьте хотіли одказати своїм колеґам – учителям РЯ і нашым читателям Інфо Русина?**

Думам собі, же каждый учитель РЯ, котрому лежить на сердцю факт, жебы ся діти на його годинах чули добрі, бы мав мати інтерес і о спознаня поглядів школярів на тоту проблематіку. Мав бы зохабити простор про wypowiedжіня пропозицій, або лем так дати дітям почути, же о їх народностне формованя мать інтерес. Намісто силованого учіня бы про школярів мав остати простор на розвиток комунікації народопробаґуючой активності і спознаня історії через розлічны активіты, котрых планователем і координатором є учитель. А вшыткым читателям і Русинам хочу одказати, жебы не страчали „народностну іскру” і гордость, бо кедь ей не найдеме і не заскїпиме до сердец нашой молодой ґенерації, буде плано. Най русиньска молодеж є про вас пріорітов.

За розговор дякує
Сільвія Лусінова

Чабинчане мали через Рождество о причіну веце славити тоты найкрасшы свята в році. Чом? Зато, же преповнена ґалерія Дому народной творчости у Чабинах, была того доказом. 26.12.2006 о 18. 00 год. ся там одбыла онескорена премера документарного філму Іншы світы. Може повісте, же уж ся вельо бісїдовало і писало о тім філмі, але хто видів тот філм, може в ним фурт штось нового найти. Так было і по закончіню філму. Жытелі села прямо в ґалерії нашли і виділи єдного з главных представителів філму, знамого русиньского карікатуриста, герця і половічного родака з Чабин – Федора Віца. На премеру філму пришов і молодый сімпатізонт Русинів, знамый словеньский режісер і документаріста – Марко Шкоп, котрый не стигав одповідати зведавым Чабинчанам на їх вопросы. Організатором акції був Сельський уряд у Чабинах на челі з його старостом Маріаном Шковраном, котрый повів: з презентаційов філму єм

Іншы світы на Рождество

барз спокійный і єм рад, же до нашого села завитали такы дороги гості. Люде ся ня уж перед місяцьом просили, же ці досправды приде до нас такый вызнамный карікатурист? З паном Віцом хочеме до будучна сполупрацовати, зато, же в нашій ґалерії суть прекрасны выставны просторы. Думам, же не выставити його цінности, як наприклад, кресбы зо серіалу Ілько Сова з Бакосова, бы было гріхом. Конфронтація ґлобалного світа ся стала главнов темов філму, але і смыслом про традичны годноты, зато заінтересовав і того обычайного конзумента. А яке чутя мать з премеры філму і з русиньского реґіону сам режісер Марко Шкоп?

Čítim sa tu veľmi dobre a som prekvapený tak veľkou účasťou v takej malej dedinke. Severovýchodné Slovensko je špecifické tým,

že je to jedno z posledných kútov Európskej únie, kde sa ešte žije naozaj inak. Myslím tým, že je hranicou medzi individualizmom a racionalizmom západu a expresivitou východu. Možno tu ľudia majú silnejšie predsudky, ale zároveň sú aj otvorenejší, prístupnejší a čistejší. Mám tu veľa skutočných priateľov a Fedor Vico je jeden z nich. Nesmierne si vážim jeho zmysel pre humor a veľkú silu rusínskej hrdosti. V súčasnej dobe pripravujeme ďalší dokumentárny film, kde si pán Vico zahrá tiež jednu z hlavných rolí. Natáčanie prebieha v severovýchodnej obci Osadné striedavo s Bruselom. Je to konfrontácia veľkej politiky s malou. A už teraz sme napätí z blížiacej sa premiéry, ktorú pripravujeme na budúci rok.

А мы хочеме вірити, же буде холем така успішна як тота днешня.

Сільвія Лусінова

Прынц зо звездочков на челі

Жыв колісь в карпатыськй краіні добрый карль Мірослав зо свойов кральовнов Олгов. Ёх кральовство было в горах. Замкы і каштелі ся выпинали на высокых неприступных скалах. Кральовскый щастный жывот іщі веце зміцнів, кедь ся ім народило прекрасне дівчатко Мірабела. Росло як з воды. Карль з кральовнов были блажены і Мірабелі выбрали службу Карчу. Она была слухняча, хоць была о сім років старша, добрі собі розумила з принцезнов Мірабелов. Но пришли смутны часы. Кедь Мірабела мала 12 років, кральовна захворіла і умерла. Довго смутив карль, Мірабела і ціла родина. В тім нещастю ся Карча веце зближыла з карльом і зачала сновати свої темны планы. Частіше ся скормученому кральови пригваряла, одважыла ся зайти і до його хыжкы, при обіді му веце послуговала і во вшыткім му улагоджувала. І ку Мірабелі была мліша, довірлівіша. Што робити, як здобыти сердце краля? Раз в ночі ся Карча роспамятала, же мати-небіжка ёй перед смертьов дала образ, котрый ёй може порадыти. Зашла до свого старого дому, выбрала запорошений образ з касты і ся опросила. – Прозрадь мі, милый, што ня в найближшых днях чекать? Образ такой одповідать: Чекать тя велике щастя. Так ся Карча утвердила, же ся побрала добров стежков. Час пlynув і поміг ёй, бо кральови загоїв раны і наконець вышло то так, же карль полюбив Карчу і взяв ю за жену. Мірабела была рада, бо Карча ку ній была добра. Тыжні і місяці весело минали, Мірабела росла до красы і до мудрости. Щастна нова кральовна ся уж о свою невластну дівку не старала. Раз в літі, кедь кральовна Карча лем так сиділа в загороді, зась собі спомянула на мамин образ. – Як він мій теперішній жывот оцінить? Вертіло ёй в голову. Зашла до маминой хыжкы ку образу і опросила ся: Одповіч мі честно, котра кральовна на світі є найбогатша? – Ніт богатшой од тебе. Усмьяла ся Карча, радость наповнила ёй сердце. – Любить ня мій карль? –Тобі належить його сердце, одповідав образ. Переповнена щастьом уж образ одкрыла, но іщі една звездавось ёй пришла на мысль. – Образе, а хто є на світі найкрасшыій? – Дотеперь была ты, од той минуты є то твоя навластна дівка Мірабела. –Што? Закричала назлощена кральовна. З того

моменту ёй зачала Мірабела быти терньом в оку. Не могла спати, стратила смак до їдла. Рано дала закликати свого найвірнішого слугу і під грозбов смерти му приказала запрягнути до коча, же она з Мірабелов ся підуть повозити до ліса. – При польовницкй хыжці я выступлю а ты з Мірабелов ся повезеш дале. В глубокім лісі без єдного свідка Мірабелу звяжеш, одрубаш ёй обідві руки і вылупиш очі. Не протестуй! Кедь тото выконаш, Мірабелу там охабиш. Дика звірина ёй поможе дожыти. А ты мі до хыжкы принесеш ёй одтаты руки і выдлабаны очі. То жебы єм мала істоту, же она веце не буде. Інакше ты дам заперти до темной вежы, де од голоду... Стало ся так, як мачоха наказала. Лем єдно слуга не выконав. Кедь звязаній Мірабелі одтяв руки і готовив ся ю осліпити, она перемогла болести і ся го звідує. –Чом ты мене?.. – То росказ кральовны. Прошу тя, слуго, змилуй ся. Кедь она не мать сердце, та холем ты... Як же я без рук і сліпа буду дале?.. Ту ся в слугови штось людське збудило, змиловав ся над ньов. Абы кральовній приніс доказы, застрілив заяця і вылупив му очі. Потім ся вернув до польовницкй хыжкы. Перед кральовну положыв руколапны факты, она іх сконтролювала і розказала шмарити іх до ліса звірям. Вечур, як ся карль звідовав, де є принцезна а кральовна повіла, же остала в лісі ся попереходжати, же може заблудила, або дикы... Карль Мірослав гнедь выслав людей до ліса, сам ся выдав Мірабелу глядати, але ніхто не обявив по ній ані єден слід. Не перестали ані другый день, ані тыждень. І запановав в кральовстві смуток. Кральовна зо страху, абы слуга дашто не вызрадив, дала го тайні замордовати. Скарана принцезна Мірабела затыла зубы, перемогла болести, понижіня і выкочіла до ліса. Гнало ю штось зраднє гет од фалошной мачохы. Ішла помеджі стромы, крякы, конарі ёй перетинали стежку, тернина ся загрызала до тіла, сонце гріло, мучіла ю спрага, трапив голод. Ку тому ся придав і дождь. В голову ёй гучало, земля ся крутила но страх ю гнав од проклятого місця. Наконець высилена узріла перед собов прекрасный сад а серед нього высокый білый замок. Перекрочіла пліт, вошла до загороды, никого не виділа, лем яблочка ёй запахли і спробовала кыптиком руки пригнути конарь. Подарило ся. І уж обгрызатъ єдно яблоко за ним друге...

– Де ся обернути, де одпочінути? Очі ся ёй сперли на смутній старій верьбі, зднука была згнита а діра в ній така як велика бочка. Мірабела ногами одгорнула сперед діры пруты, траву і вошла днука. Ногами нагорнула до верьбы сіно, листья і зморена твердо заспала. Кедь ся перебрала, зачула бреханя пса. Посмотріла до саду і збачіла, як пес брехав під тыма яблонями, з котрых она пообкусовала ябка. Аж затаіла дых, коли увиділа, же іх обзерать молодой чоловік. Пес нараз зогнув голову ку землі, розбіг ся ку верьбі перед ньов заставив ся і бреше. Молодому панови ся здало чудным і побрав ся за своїм псыком. Мірабела ані не дыхала. Молодой, шумні облеченый пан ся заставив коло верьбы і просить ся, ці є там дахто. Мірабела ся бояла і не озвала ся. Одкопнув сперед діры конарі, зробив крок до переду і увидів ступлену і прешрашену Мірабелу. – Подь вон, не бій ся, пес ті нич не зробить. Мірабелу тот милый голос кус успокоїв і вышла з верьбы. Молодой чоловік не хотів вірити своїм очам: прекрасна дівка стоить перед ним. Ані дошкрябана тварь, ані доторгане облечіня, ані докровавлены і заболочены ноги не доказали перекрыти ёй красу. Молодой незнамый пан одвів ёй до замку і приказав служці выстрашену Мірабелу окупати, раны ошетрити, облечі і накормити. Вечур вошов до ёй комнаты. –Я карль Дімітрій, прошу тя красно, повіч, хто єсь, што ся ті пригодило. Мірабелу опустил страх і выявила му цілу правду о отцови, о фалошній Карчі, о одтатых руках... Мірабелу прихылили на замку. Сердце Дімітрія і Мірабелы ся поступно розозвучали єднаков мелодійов, розквітла чіста любов і онедовго была з того богата свадьба. Ёх жывот пlynув в порозуміню і щастю і тішыли ся на першу дітину. Але на чістім небі ся обявила чорна хмара. Карль Дімітрій мав з третього коліна сестерніцу. Шыковну, молоду, котра тайно вірила, же Дімітрій собі ю возме за жену. Вірила до того часу, покы до замку не вступила Мірабела. Од ёй приходу сплітала тайны планы, як ся збавити безрукой принцезны. Тот момент настав, кедь раз задыхчаний вояк прибіг ку кральови з планов справов, же неприятель напав на іх краіну, палить замкы, села, уроду. Дімітрій змобілізовав своє войско, абы одогнати неприятеля. Перед одходом на войну ся розлучів з родинов, з Мірабелов і просив, абы давала на себе великий позір, бо о пару днів мала прити на світ іх дітина. Сестерніцу попросив, абы ся старала о кральовну, помагала ёй. Тота присягала, же буде при ній цілы дні і ночі а о народжіню дітины, же му дасть знати по послови. Мірабела іщі стигла Дімітрійови пошепнути, же го обдарує красным сыном зо звездочков на челі, котра про вшыткых буде невидима, же лем они двоє суть обдарованы тым щас-

тьом, тоту звіздочку узрці. Одышов краль Дімітрій з армадов. О пару днів кральовна породила здравого краснаго хлопця, но на третій день Мірабелу розболіла голова. Кедь то учула кральова сестерніця, потішыла ся і охотно ей якусь медовину намішала і дала выпіти. Як тото Мірабела выпіла, такой упала до глибокаго спаня. Сестерніця гнедь приказала слугови дати Мірабелу до труны зо сыном і одвезти на бераг великай рікы, най тота ей однесе... В тот істый день по паслову кральови написала, же Мірабела є босорка і намісто сына му породила шура, зато од ганьбы ведно зо своїм нетвором пішла до ліса і ніт по ній ані сліду, ані слыху. Іщі кральови письмо не дописала, каламутна быстра вода уж несе труну з кральовнов і ей сыном. Силна вода набивать з трунов аж ей верх одлетів і отворену вышмарив на бераг. Такой ся з ной озвав дїтський плач, котрый бив чім довше, тым веце голоснішый і пробаторив оморочену Мірабелу. Не могла ся Мірабела спамятати,

де є. Но такой немоторныма рукамі бере дїтинча і прикладать ку грудям, цілує му звіздочку на челі... Мірабела ся з дїтинков незнамым лісам пробивала допереду. Слаба, голова ей тріщала, ногы палили а голод высавав послідні силы. Ту нараз збачіла медвїда. Уж ся хотіла назад вертати, як медвїд стоячы на задніх лабах на ню закывав, як бы хотів повісти, жебы ішла ку ньому, а він ей поможе. Мірабела ся посмотріла на медвїда а він стояв на місці і передніма ногамі указовав на студенку. Цалком ся прыблїжыла ку студенці, вложыла до воды свій правый кыптік руку. Вода моментално зашуміла і якесь тепло пробігло ей руков. То Мірабелу выстрашыло і стало ся нечуте-невиджене: кус одтятой руку ей доріс. Не было ані сліду, де была пясть одрубана. Пальцями ся доткла дїтины, такой переложыла сына на здраву руку і без мешканя понурила другу до студенки. Вода знова прыємно зашуміла і ліва рука тыж доросла. Потішена кральовна посмотріла на медвїда, жебы му подяковала, але того уж не было. Закричала слова подякы в тот бік, де іщі недавно стояв. Потім ся і она зо сыном побрала в тот бік. Їла лісны плоды, спала зо сыном під стромамы, в яскыні ся крыла перед вовкамі. Стежка ся скінчыла на березі рікы, через котру вів мостик. Потішыла ся кральовна мостыку, бо думала, же хтось там жыє і то буде спаса про них обоє. Збачіла коло потока покошену траву, оплочену загороду а кус дале стояв млин.

– Сынку ту є мука, хліб! – закричала од радости. Умыла ся, сына накормила, поціловала му звіздочку і высилена ся побрала ку мліну. На дворі ся обявив молодый млинарь і млинарька і обоє ся просять, одкы ся ту бере. Попросила іх прыяти ей до дому лем за кост і стріху над головам. Они так зробили, бо виділи, же ся не боіть роботы. Носила на хырбеті зерно горі сходамы до сыпкы, укладала міхы з муков в коморі, мыла в кухні танірыкы, ложкы, воду зо студні тягала і о свого сыночка ся шумні старала, любіла... Так жыли в мліні пять років. Хлопець роснув як з воды. Быв смілы, здогадлывы. Уж з прутыком в руці пас гусята пры потоку, абы іх ворона не однесла.

За тот час краль Дімітрій зо свойов армадов розбив страшнаго неприятеля, выгнав го з го з краіны. Но бойовы успіхы му затініло письмо од сестерніці. Але написаному він не вірив і такой ся выбрав глядаты Мірабелу з дїтинов. Перешов ціле кральовство, обышов горы, берагы, рікы. Послав своїх послів до сусідніх кральовств, но нігде ніч не знали, ані не чули о Мірабелі. Довго-предовго глядав, бив уж вычерпаны, але і так ся не здавав дале глядаты свою кральовну. Раз го привела лісна стежка ку річці, на березі котрой стояв млин і з котрой праві наберала воду до ведра якась жена, котра ся страшно подобала на його Мірабелу. Гнедь собі подумав, же то буде она. Але ся опамятав, бо тота мать обидві руку і несе в них ведра. Недалеко на паствыску збачів краль пастуха і гускы. Побрав ся ку ньому і ся му прыгварив:

– Пасеш гускы?
– Мушу, інакше бы гускы злодїйка лышка...
– А ты чій парібче?
– Мамин – одповів і опер ся о паліцу.
– Як зовуть твою маму?
– Служков.
– То вітця не маш?
– Мам, але він далеко, боює, бо він є велитель над вшытыкыма велітелями.

Пры тых словах задув сильны вїтер, підняв пастуховы з чела волосы а там му засвітила звіздочка. Дімітрій ся влапыв за голову, закрутила ся з ним земля і упав. Дімітрій собі ані не усвідомив, коли підняв пастуха, міцно обняв і поціловав. Тот кричїть і ногамі копе, ручкамі бє по голові і нараты кличе маму, же незнамый пан го

ціловав а же шаблю і коня мать. Мірабела выбігла на двір, заставила ся, обзєрать приходжого... і спознала свойого мужа. Такой влапила за руку сына, розбігла ся опроти кральови. Обняла го, ціловала, одщастя вшытыкы троє плакали...

Перед одходом одмінили добраго млинаря і його скромну жену. Як ся блїжыли ку свому замку, фалозна сестерніця ся од своїх донашачів дізнала, яка є правда. Од ганьбы утекла до глибокаго ліса. Там ся ей сліды стратили. О пару тыжднів ся краль з цілов родинов выбрав на навщіву ку Мірабелиному няньови-кральови, бо она го довгы рокы не виділа. Кедь ся блїжыли ку замку, акурат кральовна Карча сиділа перед мамыным образом і видячі Мірабелу з родинов ся од страху і злости зосыпала на землю. Добраый старый краль Мірослав од радости, же ся наворачнула Мірабела з родинов, аж омолодів. Гнедь выстроїв велику гостину. Своє кральовство подаровав Дімітрію з Мірабелов і прынцови-внукови зо звіздочков на челі. А свою зрадну Карчу дав звязати і до темніці зарештовати. Дімітрій, Мірабела і іх прынц взяли старога краля до свого замку і там може до днесь щастно краляють, кедь не вмерли.

Миколай Ксеняк,

Позн. автора: Прыпавідка была написана з підпоров літєратурнаго фонду.

Милы дїточкы, вірїме, же надрукована прыпавідка з добрым кінчюм ся вам полюбыла і же вам штось поучынаго до вашого дїтського світа прынесла. Жебы сьме знали, ці уважні сьте прыпопавідку чїтали, одповічте нам на нїже надрукованы вопросы а мы вас за справны одповіді обдаруєме шумныма цїнамы.

1. Кілько років мала прынцезна Мірабела, кедь ей умерла мати?
2. Якы першы плоды їла прынцезна Мірабела, кедь прышла до новаго кральовства?
3. Хто написав кральови Дімітрію фалознае письмо о Мірабелі і малім прынцові?
4. Хто бив молодый пастух гусят, котрого увидів Дімітрій недалеко мліна?
5. Якый трест чекав Карчу, кідь ся краль дознав правду о прынцезні Мірабелі?

Výhercovia súťaže z predošlého čísla sú: **Stanislav Vaganský** z Medzilaboriec a **Mária Pribulová** z Kapušian pri Prešove. Výhercom blahoželáme, prajeme všetko dobré do Nového roku a posielame vecné ceny.

Дорогы нашы чітателі,

До редакції сьме од вас достали много шумных рождественных поздравів і вінчів до Нового року, за котры вам як РОС, так редакція Інфо Русина од щірого сердця выслує шумне подякованя. Не сьме в силі каждому одповісти і выштыкх ту назвати. Но холем дакотры з них друкуєме на знак того, же і мы вам вінчуєме тото саме.

Мы вам вінчуєме выдареный а любов наповнений новый рік 2007. Жебы плоды наших отців не пропали, жебы гробы наших предків не плакали.

Taktiež srdečne ďakujeme za Novoročné želanie Ministerstvu Kultúry SR, Sekcii menšinových kultúr.

Ваша редакція

■ ■ ■

Milí přátelé,

Na konci cesty není cesta, ale cíl.

Na konci zimy není zima, ale jaro.

Na konci noci není noc, ale svítání.

Na konci adventu není advent, ale narození Láně.

Na konci smrti není smrt, ale život.

Každý rok nám slávnost Narození Ježíše Krista ukazuje a připomíná, že naše cesta životem má svůj Boží cíl, ke kterému jsme se letos opět přiblížili. A budeme se blížit i v roce 2007...

Všechny čitatele Info Rusína v Novim roce zdravím, vzpomínám a v přátelskem díky tisknu.

Dr. Jan Bárta, kňaz z Havl. Brodu, ČR

■ ■ ■

Я Русином народив ся і Русином хочу умерти!

Вшытыкым Русинам без розділу в новім року 2007 желам много доброго здравічка, вельо успіхів і Божского пожегнаня.

Вірний чітатель Інфо Русина з Чабин, Андрій Данчік, 88 річний

■ ■ ■

С нами Бог, разумийте языку і поклоняйте ся, яко с нами Бог.

Красны свята Рождества Ісуса Хріста жычіть в мені вшытыкх Руснаків зо Шаріша, цілій редакції Інфо Русина і Русиньскій оброді ваш чітатель, дописователь.

Петро Крайняк, мол. Пряшів

Оправа

В минулім ІР ч.12/2006 сьме хыбні увели підпис під фото на 4. с. Мало быти написане молоды Ястрабчане... Редакція ІР просить пробачіня автора статі і ФК Ястрабчанкы.

Дякуєме за порозуміня.

Редакція ІР

Пряшівске сілвестровске посиджіня

Меджі Русинами є вельо таких, котры славлять свята за старым юліянськым календарьом. Так то было і в Пряшові на русиньского сілвестра. Вдяка шыковному русиньскому карикатуристови Федорови Віцові і Петрови Крайнякови, мол., могли пряшівскы Русины в скромности славити тот свій нефалшованый русиньскый сілвестер 13. януара т. р. в просторах Вікорії. Акція была зоорганізована наскоро, але і так подля многих участников наповнила очекованя. Цільом не были гоносны їдла, парадне облечіня, але утриманя стародавних традицій і того нашого ру-

синьского „Я”. За гармонікового допроводу ПаедДр. М. Гарберы сьме собі заспівали знамы русиньскы співанкы, побісідовали о русиньскім діяльстві, пострічали знамых людей і в прятельскій атмосфері сьме ся по привитаню Нового року в покою розышли до своїх домовів. Преквапліньом вечера было выступліня молодых талантів зо ЗУШ в Пряшові, котры участникам посиджіня представили репертуар говореного слова, танця і співу по русиньскы. Акцію фінанчні підпорила РОС і молодый podnikateľ зо Сабінова Маріо-Роберт Новотный (походжіньом Голандян), котрым належить од організаторів сердечна вдяка.

Сілівя Лисінова

▲ ФК Шаріш з ОУШ М. Мойсея в Пряшові був приємным преквапліньом Русиньского сілвестра зо своїм учительом ПаедДр. М. Гарбером.

БУДУЧИМ ВИСОКОШКОЛАКАМ

Русиньскый язык можете штудовати в комбінації з 12 предметами. По успішнім процесі акредітації штудійного програму Русиньскый язык і література, гестором котрого є Інштутуат реґіональных і народностных штудій Пряшівской універзіты, 28. юна 2005 Міністерство школства СР признало Пряшівскій універзіті право удільовати академічний титул „бакаларь” абсолвентам денной формы штудія 3–річного бакаларьского штудійного програму в рамках штудійного одбору 1.1.1. Учительство академічных предметів. Вдяка тому, од школьского року 2006/2007 на Пряшівскій універзіті мож штудовати штудійный програм Русиньскый язык і література в 12 акредітованых комбінаціях на 5 факултах: на Філозофічній факулті з: РУСЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, ІСТОРІЙОВ, НІМЕЦЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, на факулті гуманітних і природных наук з: АНГЛІЦЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, БІОЛОГІЙОВ, ГЕОГРАФІЙОВ, СЛО-

ВЕНЬСЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, ВИТВАРНОВ ВИХОВОВ, МУЗИЧНОВ ВИХОВОВ, на Факулті шпорту з: ТІЛЕСНОВ ВИХОВОВ, на Грекокатолицькій теологічній факулті з: НАБОЖЕНЬСКОВ ВИХОВОВ, на Православній богословецькій факулті з: НАБОЖЕНЬСКОВ ВИХОВОВ.

Тоту інформацію даєме до увагы главно будучім високошколакам у Словенській републіці, котры будуть вирішовати над далшым штудійом. Выше уведжений програм є отвореный про каждого, кого русиністика інтересує і хто перспективно уважує ся ньюв занимати на професіоналній уровни. Віриме, же міджі будучіма високошколаками ся найдуть і такы.

Матеріал з НН ч. 50–52 перебрано зо сугласом авторкы тексту ПгДр. А. Плішковой, ПгД, Інштутуат реґіональных і народностных штудій ПУ.